Ч. 260. Неділя 18 падолиста (1 грудня) 1901. Рік XL.

Виходить у Львові щодня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цїлий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Відповідь мін. дра Гартля на інтерпеляцию пос. Романчука. — З буджетової комісиї.)

На вчерашнім засїданю палати послів вніс пос. Романчук і тов. інтерпеляцию до міністра просьвіти в справі звістних подій на львівскім унїверситетї. На ту інтерпеляцию відповів п. Мінїстер як слїдує: Посли Романчук, Барвіньский і тов. поставили менї на нинїшнім засїданю палати послів з причини розрухів на львівскім унїверситетї запитанє: 1) Чи гадаю основно і всесторонно поінформувати ся в подіях, які зайшли у львівскім унїверситетї, та аж на підставі таких інформаций видати оконечне рішенє в сїй справі; — 2) Чи гадаю розслїдити також основно жалоби руских студентів і взагалї стан річий у львівскім унївер ситетї, о скілько розходить ся іменно о національні права Русинів і о поведенє унїверситетских властий з рускими студентами і професорами; 3) Чи гадаю запорядити, щоби пануючому у львівскім унїверситетї лихови покласти конець і запоручену основними законами державними рівноправність рускої мови в тім унїверситетї зберегчи? На ті питаня маю честь відповісти: Не лише із справоздань ректорату унїверситету львівского, але також із згідних з ними донесень Намістника і дирекциї полициї у Львові дізнав ся я о тих сумних подіях, які лучили ся на унїверситетї львівскім дня 19 падолиста, що слїдує, а з чим годять ся в головних точках справозданя часописий як польских так і руских. — Тут оповів п. Мінїстер цїлий хід звістних забурень і говорив дальше: Сьвідомі цїлковито неправности свого поведеня і в явній суперечности з обітницею, зложеною при принятю їх на академічних горожан, що будуть жити совістно після академічних законів і виявляти послух і пошану академічним властям, осьмілили ся рускі студенти супротив рішучих протестів із сторони зверхної своєї академічної власти, докінчити віче і постановити ухвали, в котрих крім жадань утвореня нового руского унїверситету і заведеня паралельних катедр з руским викладовим язиком на всіх видїлах львівского унїверситету, відважили ся висказати „свою погорду“ зверхній власти, іменно академічному сенатови, деканови видїлу теольоґічного і продеканови видїлу фільософічного, заповісти скрайну обструкцию тим двом професорам і висказати „найвисшу погорду“ послови до ради державної, радникови Двора, проф. дрови Цвиклиньскому, з причини послїдної єго бесїди в парляментї, при чім здобули ся на відвагу переслати телеґрафічно ту резолюцию президиї палати послів з просьбою, аби єї відчитано в повній палатї.

Отже не досить, що рускі слухачі безправно займили льокаль на збори, що вимусили силою відбутє нелеґального віча, що в крайно поганий спосіб обидили урядове достоіньство ректора і академічного сенату, що одного члена тої академічної власти лично зневажили і побили педелїв, що повнили свій службовий обовязок, то ще по мисли ухвал наміряли ужити насили против декана теольоґічного видїлу і продекана видїлу фільософічного. Ті незвичайні виорики, котрих головними виновниками були питомцї гр.-кат. семинариї, а котрі були попереджені зборами в самій семинариї в днях 12 і 13 падолиста с. р., а ужитими до киданя зневаг на академічні власти унїверситету львівского, вимагали очевидно також незвичайних зарядженъ, тому й академічний сенат ухвалив застановити виклади на всіх видїлах, і ту ухвалу предложив менї до затвердженя. На основі тих інформаций видав я той наведений пп. інтерпелянтами і сути свого змісту вірно ними повторений рескрипт з дня 20 падолиста, котрим затвердив я ухвалу академічного сенату і поручив як найстроже і як найскорше переведенє дисциплїнарного слїдства против винних студентів — до чого впрочім супротив тяжкої провини руских студентів не треба було окремого візваня. Як найскоршого переведеня слїдства жадав я вже длятого, щоби уможливити скоре відкритє викладів і відбуванє їх без перепон. На основі того, що я навів, не бачу тепер причини видати яке небудь инше зарядженє. Однако о скілько пп. інтерпелянти будуть могли противставити надісланим інформациям инші, з наведенєм фактів, котрі після їх гадки, суть такі, що зможуть змінити подане представленє річи в єї основних точках, або єго доповнити, то найдуть мене все готовим вислухати їх, і можуть бути певні, що основно розслїджу їх докази і відповідно до того, який буде їх вислїд увзглядню їх.— Вкінци заявив п. Мінїстер, що про жалоби за-

5)

Дещо про тютюн і куренє.

(Культурно-історична розвідка з увзгляднєнєм ґіґієни.)

Написав К. Вербин.

(Дальше.)

Таким фінансовим монополем єсть і монополь тютюневий. Та й зовсім справедливо. Тютюн не єсть анї потрібний для житя, анї не причиняє ся до здоровля, анї навіть не відганяє комарів в Европі; коли же когось стати на то, щоби він пускав гроші з димом і тим улекшив свої кишени, то й зовсім справедливо, щоби він давав якусь пайку державі за то, що та помагає єму робити дим і в той спосіб забавляти ся, а та для узисканих гроший знайде може лїпше приміщенє, хоч би лиш в той спосіб, що фабрикуючи тютюн, буде давати заробок многим людем. Що один тратить, нехай зарабляє другий. Правда, можна сказати, що коли би держава не зробила монополю з тютюну, то знайшлось би може ще далеко більше людий, котрі би тим, що мають охоту пускати гроші з димом, помагали далеко більше до того, що ще більше людий мало би заробок, і що сам вибір був би лїпший, бо була би конкуренция, котра змушувала би виробляти лїпший товар. Длятого що до монополю тютюневого можна лиш під сим взглядом спорити; але нїхто розумний не заперечить того, що держава повинна приспорювати собі як найбільше доходу лиш з таких річий, котрі не суть необхідно потрібні до житя і котрі лиш служать за уживок до заспокоєня якоїсь, що так скажемо, пристрасти. Замість накладати податок на то, що потрібне конче до житя, замість утрудняти податком всїлякий заробок, і накладати тягар як-раз на найбіднїйших людий, лїпше обложити ним всїлякі збиткові річи, і брати єго від тих людий, що не лиш можуть єго платити, але навіть ще й охотно дають.

З першу, коли тютюн лиш привожено до Европи, накладано на него мито привозове, по части длятого, щоби єго привіз бодай трохи спинити. Коли же єго зачали вже садити в Европі, накладано податок від того тютюну, що вже поступав в торговлю. Такий податок заведено в Анґлїї ще в 1652 р. Садити тютюн в Анґлїї заказано, на привожений тютюн наложено мито, а на продаж видавано позволенє (лїценцию). В Портуґалїї заведено ще в 1664 р. монополь. То само зроблено й в однїй части Австриї ще 1670 р. В 1674 р. заведено монополь у Франциї, і він був аж до часів француской революциї, коли то єго скасовано. Наполеон I. завів єго назад в 1811 р.

Монополь має то доброго за собою, що він не лиш забезпечує державі податок, але ще й дає заробок, та що податок можна розкладати після доброти тютюну, і так досить рівномірно накладати єго на всїляких людий; хто хоче й може курити лїпший тютюн, платить більший податок. Наконець і то дуже важна річ, що при монополю можна догідно піднести податок через підвисшенє цїни тютюну. Звістно загально, що тим осягнено в Австро-Угорщинї вже в найновійших часах. Давнїйше, ще з початком першої половини минувшого столїтя, платила ся пачка (чверть фунта) тютюну, званого сералїо (Seraglio), по 36 т. зв. срібних крейцарів; пізнїйше піднесено цїну на 63 т. зв. нових крейцарів, ще пізнїйше на 72, на 83 а наконець на 1 зр. 5 кр., але мимо того той тютюн зовсім не був лїпший як давнїйше, коли платило ся значно дешевше. Споживники того тютюну не зискали нїчого, але всетаки платили охотно висшу цїну лиш длятого, що на пачцї було виписане слово: „сералїо“. З монополю єсть хиба та догідність для споживника, що він дістає завсїгди і всюди в цїлім краю той самий тютюн, до якого вже раз привик, за одну і ту саму цїну. Лиш для рільного господарства єсть монополь недогідний. Насамперед невільно кождому садити тютюн, а ті, що хотїли би й могли садити, суть звязані такими формальностями, що неодному, котрий остаточно виробив собі право до того, відхочує ся, і він покидає управу тютюну.

В краях де нема монополю, може управа тютюну і єго фабрикация дуже значно розвинути ся, і так далеко більше причинити ся до загального добра як монополь, котрий остаточно все-таки мусить мати на оцї лиш доходи держави. Чи для споживника тим гірше чи лїпше, се річ дуже взглядна, бо чи сяк чи так, він все-таки лиш дим робить. При свобідній управі і фабрикациї тютюну споживник шукає собі свій тютюн там, де єго може знайти

галу руских студентів, як і про жалоби руских професорів і доцентів нічого не знає, для того не може зарядити в тім напрямі слідства; однако коли би справді діяло ся щось такого на львівскім університеті і дійшло до відомости п. Міністра, він не залишить розслідити їх і по совістній оцінці зарядити того, що буде відповідати оправданим жаданям в межах істнуючих законів.

Буджетова комісия відкинула внесенє п. Менґера що до внешного прелімінария ґрунтового і домового податку. При пенсийнім статі референт Лупул домагає ся внесеня проєкту закона, аби закон о платні з 1896 року розтягнено також на вдовиці і сироти, котрі беруть платню після давної норми. Міністер Бем-Баверк звертає увагу, що на се треба 7 мілїонів корон. Треба насамперед знайти покрите. Др. Ельверт домагає ся, аби платню вдів і сиріт по військових зрівнати з платнею вдів і сиріт по цивільних урядниках. Деякі бесідники домагають ся, аби закон в справі платні вдів і сиріт внести в палаті без огляду на судьбу, яку стрітить предложенє о податку на зелізничі білети. — П. Романович інтерпелює правительство, чому в дирекциї галицких домен і лїсів не переведено доси цісарского розпорядженя о урядовім язиці в Галичині. П. Абрагамович висказує гадку, що рентовности лїсів не треба збільшати через форсовну продаж дров; сільскому населеню треба уможливити закупно дров в дорозі купна відпадків, а великим торговлям не треба улекшувати закупна лїсів. Скене вніс резолюцию прихильну рентовим загородам, а Козловский старав ся виказати, яким они добродійством будуть для бідного населення. Сей бесідник промавляв також против гуртової спекуляциї купецкої дровами з державних дібр, а за увзглядненєм інтересів місцевого сільского населеня. Др. Бик мотивував резолюцию в справі закона о увільнюваню гуманітарних записів від правних оплат і о реституциї неправно наложених оплат. Міністер Бем-Баверк заявив, що вже ведуть ся вступні праці для закона о оплатах відповідаючого всім новочасним вимогам. Що-до відшкодовань за неправно побрані оплати, скарбові власти одержали вказівки, як мають в такім случаю поступати.

Загальні збори товариства „Сокіл“ у Львові

відбули ся дня 17-ого с. м. в ґімнастичній сали при участи 27 членів. Збори отворив в неприсутности голови, пана Нагірного, перший заступник голови п. М. а привитавши коротко промовою зібраних, і присьвятивши кілька теплих слів памяти пок. члена Врецьони, покликав на секретаря студента техніки Шихевича.

Секретар відчитав протокол з попередних загальних зборів, а збори приняли до відомости. Потім справник товариства, п. Кучика, здав справу з діяльности товариства за адмін. рік 1900/1. Показує ся, що товариство розвиває ся. За почином члена Альфреда Будзиновского зорґанізовано кружок учительский, в котрім заведено ґімнастичні вправи після найновійших правил. Число вправляючих ся членів значно збільшилось. Крім того записалось на вправи около 50 ґімназияльних учеників, а 10 з бурси ремісничо-промислової. Нових членів вписалось до товариства 45, а всіх членів, оплачуючих точно вкладки, було 108. Старшина вдавала ся в переговори з приватними підприємцями о вибудоване власним коштом більшої салі на вправи, і єсть надія, що тая справа буде незадовго порішена, а в данім случаю принялоби товариство учеників рускої ґімназиї на вправи, що принесло би річно 1200 корон доходу. Засідань відбулось минувшого адм. року 29, письм полагоджено 87. Заложено також сокільский хор, котрий дуже гарно розвиває ся, і наміряє уладити в грудни с. р. концерт ґімнастично-вокальний. Велику втрату потерпіло товариство через від'їзд дра Гукевича до Відня, котрий був душею товариства і богато причинив ся до его піднесеня.

По принятю сего справозданя до відомости, відчитав пан Чума касове справозданє: Доходи в 1900/1 адмін. році виносили 1330 К. 92 с., видатки 1292 К. 65 с.; готівка в касі 38 К. 27 с. — На внесенє ревізийної комісиї принято справозданє касове до відомости, по чім приступлено до вибору нової старшини. Головою вибрано п. Альфреда Будзиновского, першим заступником голови п. Ілію Яремкевича а другим заступником проф. Ів. Боберского; виділовими вибрано пп.: Алиськевича, Кучику, Семотюка, Доманика, Сінка, Максимовича, Кисіля, Сполитакевича і Пащака; заступниками виділових пп. Нижанковского, Сушка і Левика, а настоятелями вправ пп.: Альфреда і Леонида Будзиновских і Юрка Семотюка. Уступившим членам старшини ухвалено висказати за їх труди письменно подяку і занотувати се в книзі ухвал.

При послідній точці порядку дневного „Внесеня і інтерпеляциї“ прийшло до оживленої дискусиї: в який спосіб старатись о піднесенє товариства? — П. Вінцковский підніс, що академічна молодїж дуже скупо вписує ся в члени і радить знизити для неї вкладку на 25 кр. місячно. — Нововибраному виділови поручено застановити ся над зміною статутів і реґуляміну, а також ухвалено приймати окремо женщини на вправи. — П. Альфред Будзиновский пояснював справу будови ґімнастичної салї, а по принятю кількох менше важних справ що-до внутрішного урядованя в товаристві, коли ніхто більше не забирав слова, замкнено збори о год. 9½.

Новинки.

Львів дня 30 го падолиста 1901.

— **Скликанє Сойму.** Виділ краєвий одержав з Відня вістку, що галицкий сойм буде скликаний з кінцем року на три дні, т. є. на 29, 30 і 31 грудня. На тій триднєвій сесиї полагодить сойм буджетову провізорию на три місяці, т. є. по 31 марта 1902. а крім того вибере членів краєвого Виділу. Заступник маршалка Хамец уступає вже дня 1 грудня, а до соймової сесиї буде его заступати Октав Саля.

— **З львівского університету.** Доцентом внутрішної медицини на львівскім університеті іменований др. Ренцкий, дотеперішний асистент дра Глюзіньского.

— **Оповістка в справі вибору** асесорів і їх заступників до суду промислового і апеляцийного в окрузї міста Львова і Кракова і суду повітового

або зміняє его, коли его до того спонукують обставини і забаганє; при тім має він і в чім вибирати, бо фабриканти старають ся догодити споживникам і дбають о то, щоби мати як найлїпші роди. При тім і держава має свій дохід, бо накладає податок, хоч той дохід не єсть тогди так значний, як був би при монополю. В Росиї н. пр. нема монополю, але на тютюн єсть наложена акциза і не вільно продавати тютюну в пачках, не заосмотрених бандеролею. В кождій фабриці сидить державний акцизник і пильнує того, щоби тютюн не виходив з фабрики а мимо того певно більша часть тютюну продає ся без оподаткованя. Автор сего може з власного досьвіду розказати практику при продажи тютюну в Росиї.

У вісімдесятих роках минувшого столїтя платило ся в Росиї за фунт знаменитого тютюну, званого „Дюбек“, котрий можна би порівнати з нашим сералїо, по 80 копійок, отже навіть ще трохи дешевше як у нас за чверть фунта сералїо. Але купувати тютюн в пачках під бандеролею (вузкий а довгий як тасємка кусень паперу з царским орлом, на котрім видруковано кілько платить ся акцизи, а котрим облїплює ся пачку) було дуже недогідно, бо можна в нім було певно знайти половину самого пороху нездалого до нічого. Поменші фабриканти в Росиї, по найбільшій части жиди, продають тютюн далеко більше, хоч потайком, без бандероль а за то до пачок з бандеролями пакують той порох, який відпадає при краяню. завиваючи его штучно в саму середину, так, що коли отворити пачку, то має ся зверха досить добрий тютюн і аж в середині показує ся порох. Практики роблять отже так, що ідуть просто до фабрики, вибирають там листє і кажуть его при собі покраяти і запакувати. За такий тютюн платять о стілько дорожше як в бандеролях, що дають ще краячеви від покраяня по 4 копійки від фунта.

Над входом до фабрики висить таблиця, на котрій виписано великими буквами: „Вход частным лїцам воспрещен“, а у фабриці сидить акцизник, котрий пильнує, щоби не виношено тютюну, без бандеролї. Але як таблиця не спиняє нікого заходити до фабрики, так і акцизник не боронить виносити тютюну без бандеролї. Таблиця не має рук, щоби когось не пускати, а акцизник не має очий; він же знає ся з фабрикантом і ціла его штука в тім, що він не видить, коли якесь „частное лїцо“ (приватна особа, не палежача до фабрики) входить до фабрики. Автор сего, яко чоловік чужий, необзнакомлений добре зі звичаями і практиками в чужім краю, сказав насамперед жидівці, жінці властителя фабрики, що хоче купити кілька фунтів тютюну без бандеролї і хоче собі сам вибрати, але не знає, чи може зайти до фабрики, бо на таблици виписано, що не вільно заходити, а у фабриці сидить акцизник. Жидівка, сказала, що то все нічого не вадить, але очевидно для лїпшої безпечности казала заждати на дворі а сама пішла до фабрики. За хвильку вернула назад і відтак пішли ми в двійку до фабрики; жидівка по переду а я за нею. Зараз при вході в першій комнаті сидів за столом акцизник; я его не видів, лиш здогадав ся, що то він, а він так само мене не видів: за столом сидів хтось і читав якусь величезну як плахту росийску ґазету держачи еї цїлу розложену перед собою, так, що цїлої особи поза ґазетою не було видко. Так зайшло „частное лїцо“ до фабрики, вибрало собі там тютюн в папушах дало покраяти тонесенько як шовк на звичайних ручних машинках, подібних трохи до січкарень, казало зважити, заплатило за тютюн і краячеви і злагодилось виходити. Жидівка взяла чотири фунти тютюну під хустку і пустилась виходити.

Коли отворились двері побачив я, як за столом в першій комнаті акцизник в синій шапці з рожею на голові, обернув ся, подивив ся на жидівку, взяв спокійно ґазету в руки, розложив еї, та став еї знов дуже пильно читати. В найблизшій хвили перейшла попри него жидівка з тютюном, а поза нею „частное лїцо“, але акцизник не видів анї жидівки анї „частного лїца“, бо в тій хвили читав дуже пильно ґазету і був нею заслонений. Кілько того дня передомною і по мені було „частних лїц“ у фабриці і кілько фунтів тютюну без бандеролї винесено в той сам спосіб з фабрики, знав лиш один фабрикант, котрий сховав гроші до кишені. Таблиця з написею не боронила нікому входити і виходити а царский акцизник не видів нікого; він міг спокійно сказати, що не видів нікого чужого.

Оттак виглядає продаж тютюну в Росиї. Але то не вадить нікому нічого. Монополю нема; але за то має і держава свою пайку, і фабрикант заробить, і акцизникови щось капне і „частное лїцо“ дістане такий тютюн який хоче. Чи се добре чи зле, нехай вже самі читателї судять.

А тепер дещо про фабрикацию тютюну, циґар і табаки. Неодному, що купить собі пачку тютюну за кільканайцять сотиків та зробить з него папіроса і дивить ся на дим, який з него робить ся, й на гадку не приходить, кілько то труду, кілько праці, кілько гроша, кілько надій і розчаровань іде з тим димом. Тілько людий намучило ся і напрацювало ся, неоден може й не доїв і не доспав лиш на то, щоби хтось опісля міг его працю пустити — з димом! — За то само вже повинен кождий добре платити, хто тяжку людску працю для власної приємности з димом пускає.

Фабрикация тютюну розпочинає ся по правді вже з тою хвилею, коли ломить ся зелене листє, бо тогди вже зачинає ся приготовляти сирий материял до дійстної внешої фабрикациї, котра опирає ся на тім материялї. Лихий материял не оплатив би дальшої фа

секция II. у Львові, знаходить ся в ч. 277 Gazet-и Lwowsk-oї.

— Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів у Львові оповіщує: Дотеперішні книжочки надания будуть в наслідок розпорядженя міністерства торговлі з дня 24 липня с. р. заступлені новими книжочками почавши від 1 грудня 1901 р. Ті самі книжочки мають також бути уживані від 1 січня 1902 р. до надаваня переказів грошевих. Дотеперішних книжочок можна уживати в місяци грудни 1901 р. лише до надаваня переказів. Нові книжочки виготовлені в той спосіб, що служать до копіованя записок, з котрих первовзір позістає в уряді почтовім. — З днем 26-го с. м. увійшли в жите у вехідній Галичині складниці почтові: в Щепятині (сполучене з урядом почтовим в Корчеві коло Угнова) і в Слободї конкольницкій (сполучене з урядом почтовим в Болшівцях).

— З Парижа до Ню-Йорку має намір удати ся п. Геррі Віндт, подорожник анґлійский. Властиво в тій подорожи нема нічого нового, хиба лиш то, що п. Віндт наміряє звернути ся не на захід лишень на вехід і перебути о скілько можности, цілу дорогу зелізницею. Пригадуємо собі, що один з французских повістеписателїв, Бусенар, розвинув в фантастичнім оповіданю ту саму ідею, кажучи одній особі із своєї повісти, боячій ся морскої хороби, подорожувати з Парижа до полудневої Америки сухопутем. Річ зрозуміла, що п. Віндт не боїть ся морскої хороби і має на цїли цїлком поважну задачу. Розходить ся єму іменно о розслїджене, чи не удало би ся получити зелїзниці трансcибірской з зелїзницею кльондицкою і тим способом сполучити Париж з Ню-Йорком. Хотяй на дорозї тій знаходить ся перерва, а іменно залив Берінґа, то перешкоду ту при нинїшних средствах технїчних можна би побороти. Треба би лиш допровадити зелїзницю трансcибірску до пригірка північно-вехідного, а зелїзницю кльондицку до пригірка кн. Валії, а потому завести в зимі дорогу зелїзничу на леді заливу Берінґа, або обдумати иниший спосіб переношеня поїздів. Залив в згаданім місци має лиш 40 клм. ширини і під тим взглядом подібний есть до каналу Па де Кале межи Кале а Довер. Чому-ж би не можна перебути цїлої дороги з Парижа до Ню-Йорку у вагоні зелїзничім? Теперішна інжинерия поборює прецінь не такі трудности. Так представляє ся проект подорожи п. Віндта і еї ціль. Виїзджає він за кілька днїв з Парижа (а може вже виїхав) і наміряє ставути в столици Сполучених Держав американьских в липни 1902 р.

— Крадїж каси. З Бережан доносять, що невислїджені доси злодії украли оногди в Мечищові, з двірскої горальнї властителя маєтности Герша Горовіца касу, в котрій було 6000 корон, котру опісля зовсїм ненарушену закопали в гною.

— Самоубийсcво. Дня 26. с. м. о 9 год. 30 мін. вечером, переїхав поїзд особовий, їдучий зі Львова до Золочева, улана Николая Салюка, з ґарнїзону в Золочеві, родом з Личковець, повіта гусятиньского, котрий в самоубийчім намірі кинув ся під льокомотиву перед самою стациєю. Причина самоубийства незвістна.

— Церковні напіви і мельодиї церковні, які через довгі лїта збирав і уложив п. Ігнатий Полотнюк в гарну цїлість, друкують ся тепер в Перемишли в друкарни Джулиньского. Доси вже виготовлено 5 аркушів, а буде ще около 15 арк. Здавало ся, що цїла робота буде на жовтень с. р готова, але показали ся трудности, через котрі мусїв друк протягнути ся. За те робота прекрасна, а уклад так старанний, що через ту книжку незвичайно скоро і красно розвине ся церковний сьпів, чого лиш може Русь собі бажати. Адреса для маючих охоту купити книжку: Ігн. Полотнюк, Станїславів, ул. Собіского ч. 50.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 30 падолиста. Предсїдатель буджетової комісиї др. Катрайн скликав вчера конференцию кількох членів комісиї, аби приватно нарадити ся, яке становище займати в справі буджетової провізориї. Всї заявили ся полагодженєм провізориї, лише Чехи зложили заяву, що не можуть вязати ся ніякими рішучими обітницями.

Константинополь 30 падолиста. Султан приймив вчера на авдиєнциї француского амбасадора Констанса.

Будапешт 30 падолиста. Угорский президент міністрів Сель удав ся до Відня в справах войскових. Розходить ся як зачувати о континґент рекрутів і заведенє скорострільних армат.

Берлин 30 падолиста. Kreuz. Ztg. дуже остро виступає против збираня складок на жертви послїдних пруских вироків і накидає ся при тій нагоді на Австрию.

брикациї, бо дав би лихий виріб. Приготовлене сирого материялу належить до того, хто садить тютюн і від него зависить більший або менший дохід господаря, а фабрика вже добирає собі материял який догідний. Цїла робота приготовленя сирого материялу для фабрики належить до науки управи тютюну і годї нам тут о ній розписувати ся, але коротенько мусимо дещо сказати.

При ломаню тютюну уважає ся насамперед на то, чи листє вже доспіле і ломить ся єго в міру того як оно доспіває. Вже при ломаню листя, при єго складаню і перекладаню, треба дуже уважати на то, щоби єго не подерти анї не натиснути, бо тогди оно дістає чорні плями; длятого треба брати лисгь лиш за долїшний грубий конець середного реберця. Виломане листє складає ся в колоди на землю в шопах так, що оно лежить одно на другім спідною стороною і вершками до гори а грубшим кінцем середного реберця в долину. В колодах листє ще доходить і вяне, але при тім треба уважати, щоби оно не гріло ся і не прiло, бо тогди оно тратить свої хемічні і фізикальні свойства. Скоро листє зачинає вже гріти ся, єго перекладають. Ся робота триває як до пори і листя 2 до 3 або й більше днїв. Опісля силяють листє на шнури. До того мають довгі, на кінци острі іглиці з тупими кантами, щоби в середнім реберци на цаль далеко від грубшого кінця зробити широку дірку, аби туди перелїз шнур. Готові шнури з листєм вішають або таки просто на дворі на умисно до того уставлених жердках за помочию ключок, привязаних на обох кінцях шнура, або в умисно до того зроблених сушарнях. Ліпше листє, призначене на циґара, силяють на лїски. В тій цїли окремими, до того малими ножиками розрізують вздовж середне реберце так далеко, як ще лиш можна, щоби оно досить добре держало ся і не розірвало ся, а тогди силяють на лїски і так само розвішують як шнури. Цїла штука тепер в тім, щоби листє висушити добре і рівномірно так, щоби оно цїле мало одностайну красну жовтаво- або червонаво-брунатну краску.

По висушеню слїдує сортоване і вязанє в папуші (слово здаєсь нїмецкого походженя — Buschen) — робота, котра після скількости тютюну займає кілька недїль часу і вимагає великої уваги і зручности, бо сухе листє легко кришить ся, що опісля впливає значно на вартість і цїну сирого тютюну. Вже при ломаню і силяню сортує ся листє після єго якости, спілости і величини а по висушеню уважає ся ще на одностайність краски і на то, щоби все листє о скілько можна було цїле, не поderте і непокришене. Листє сортують насамперед після того, чи оно має бути до краяня і на табаку чи на циґара, а відтак ще кожде окремо після кляс. Листє призначене до краяня і на табаку сортують після кляс: до першої кляси належить велике цїле листє однакової краски; до другої кляси — мале цїле листє або й більше, котре вітер або град подер; до третої — листє дуже подерте, не однакової краски по висушеню з надгнитими корінцями. Листє при складаню в папуші здоймає ся осторожно із шнурів або лїсок, розкладає ся на столї верхною стороною до гори, вирівнує ся і вигладжує ся руками і так кладе ся лист на листі аж зложить ся 50 штук на купу. Тогди звязує ся єго скрученим листєм тютюневим на цаль далеко від грубшого кінця корінців і складає ся папуші після сорт. На тім кінчить ся перша часть фабрикациї і готовий сирий материял відставляє ся до фабрики.

(Дальше буде).

— (Віденьске товариство огрійниці і добродїйности). З року на рік стає наплив глядаючих помочи в часї зимових місяців до огрійниці, де одержують теплу страву і притулок чим раз більшим, так, що віденьске товариство огрійниці і добродїйности лише з найбільшим напруженєм може виповнити всї вимоги. Щоби отже підперти гуманітарне стремлене того товариства, уділило єму ц. к. міністерство скарбу дозволу на устроєнє льотериї з льосами на 1 К, котра обіймає 2300 виграних і головну виграну в квоті 40.000 К а котрої тягненє відбуде ся дня 16 січня 1902

— „Краєвий Союз кредитовий“ видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

1. Книга довжників . . . аркуш по 10 сот.
2. Замкненя місячні . 2 аркуші „ 5 „
3. Інвентар довжників . аркуш „ 5 „
4. „ вкладників . „ „ 5 „
5. „ уділів . . . . „ „ 5 „
6. Книга головна . . . . „ „ 10 „
7. „ ліквідацийна . „ „ 10 „
8. „ вкладок щадничих „ „ 10 „
9. „ уділів членьских „ „ 10 „
10. Реєстр членів . . . . . „ „ 10 „

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10 I. поверх.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

Торговля вина ЛЮДВИКА ШТАДМІЛЕРА у Львові

при ул. Краківскій ч. 9 продає вино шампаньске Иосифа Терлей і Спілки в Будапешті „TALISMAN SEC" по дуже приступних цінах.

Найвисші відзначеня від Дирекциї дібр Его ц. і к. Вел. Цісаря Франц Йосифа I., від корол. угорских домен, від Вис. ц. к. Міністерства рільництва і ц. к. господарского Товариства у Відни і Академії винаходів в Парижи.

Ориґінальні машини рільничі

Ф. ВІХТЕРЛЬЕ в ПРОСЦІЙОВІ



а іменно: знані січкарні „Ню Модель", „Польонія", „ТН" і „ТНА" о 3 і 4 ножах, сівники рядові „Монтанія", молотільні з кованими щитами, криті кірати і т. п. Млинки до очищуваня збіжа почавши від 78 К., трієри, праси до олію, ваги, сикавки огневі, знаряди ковальскі, міхи, бормашини, як і машини до шитя,

з першорядних фабрик, поручають найдешевше

І. НАЙБЕРҐЕР і С-ка, Львів.

Склади у власнім домі при ул. ГОРОДЕЦКІЙ ч. 53, де також всілякі замовленя просимо присилати.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер"

у Львові, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти").

перше і одиноке руске товариство асекурацийне **припоручене** Всечесному Духовеньству і всім вірним Випреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординариятами** всіх **трех епархій,** обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

Стан фондів з днем 31-го грудня 1900:

Фонд резервовий	311.540 К. 11 с.	520.406 К. 65 с.
Резерва премії	171.942 К. — с.	
Резерва специяльна	6000 К. — с.	
Фонд емеритальний	30.924 К. 54 с.	

За 1900 р. дістають члени **зворот** 8% з премії

Шкоди ліквідують ся **безпроволочно.** До кінця 1900 р. **виплатив** „Дністер" відшкодованя **2,120.834 К. Поліси** „Дністра" принимає **Банк краєвий** і Каси ощадности: у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Теребовли, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер" в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре має як **найкористнійші** комбінациї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер" стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає **вкладки** до опроцентованя по **4%** і уділяє **позички** за оплатою **6½%** за інтабуляцнею або порукою відповідних ручителів.

„Дністер" **пошукує** спосібних **агентів** в місцевостях, де близько **нема** агенциї, і уділяє радо **агенцию** письменним **селянам-господарям.**

MAYER'S-CONVERSATIONS LEXIKON

Пяте цілком перероблене і побільшене видане, повне.

В 17-ох дуже хорошо оправлених томах з шкіряними хребтами і рогами, обіймає: 100.000 статей, 17.500 сторін тексту, 10.000 ілюстраций, карт і плянів, 1000 таблиць і додатків, 158 ілюстраций хромолїтоґр., 290 карт.

Крім того два томи доповняючі і один том спису (Registerband).

Разом 20 томів по зр. 6.

Поява нового виданя того твору, одинокого в загальній літературі, єсть літератским явищем не малої ваги. Розійшлось єго в 4-ох виданях більше як півтора міліярда примірників і придбало собі заслужену славу, як найвеличавійший сучасний твір, як словар людского знаня.

Той лексикон можна дістати в комплеті, всі томи нараз на сплату по 3 зр. місячно.

Замовленя приймає **А. ЛЯНДОВСКИЙ,** Львів, Пасаж Гавсмана.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефон число 568).